

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมน้ำมันเชื้อเพลิงเริ่มมีครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาเมื่อปี พ.ศ.2502 ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายแรกในโลกเพียงผู้เดียว ภายหลังโลกมีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดการล่าอาณานิคมเพื่อแสวงหาแหล่งน้ำมันดิบทั้งในประเทศและนอกประเทศ ต่อมาประเทศอาณานิคมในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่เป็นเจ้าของบ่อน้ำมันได้รับเอกราช จึงเรียกร้องสิทธิผลประโยชน์จากบริษัทน้ำมันของประเทศมหาอำนาจ ที่เข้าไปประกอบอุตสาหกรรมและผลักดันให้ออกไปจากประเทศตน จนในที่สุดรัฐบาลประเทศเจ้าของบ่อน้ำมัน สามารถเข้าควบคุมกิจการบริษัทน้ำมันต่างชาติได้สำเร็จ จนกระทั่ง พ.ศ.2503 กลุ่มประเทศผลิตน้ำมันดิบได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มโอเปค (OPEC : Organization of Petroleum Exporting Countries) ได้สร้างอำนาจการต่อรองในตลาดการค้าน้ำมันของโลก เพื่อให้ราคาน้ำมันสูงขึ้นตามความต้องการของกลุ่มผู้ผลิต

การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ส่งผลกระทบเป็นอย่างมากต่อกลไกเศรษฐกิจโลกและรุนแรงเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน เนื่องจากน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปัจจัยสำคัญของทุกอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็น ภาคการผลิต ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร ภาคธุรกิจ การขนส่งและการบริการ ฯลฯ ความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละปีมีจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเป็นสัดส่วนกับอัตราการเจริญเติบโตของประเทศ และผลักดันให้ต้นทุนการผลิตทุกภาคธุรกิจมีต้นทุนสูงขึ้น และยังส่งผลให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศผู้ใช้น้ำมัน โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา สำหรับประเทศไทยมีความจำเป็นต้องใช้พลังงานจากน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งในรูปแบบการใช้เป็นพลังงานในขบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การผลิตกระแสไฟฟ้า การขนส่งสินค้า การติดต่อสื่อสารคมนาคม การส่งออก การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ฯลฯ และการที่ประเทศไทยไม่สามารถผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงใช้เอง จึงจำเป็นต้องสั่งซื้อน้ำมันจากต่างประเทศเกือบทั้งหมดทั้งในรูปแบบน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิกฤตการณ์ของราคาน้ำมันโลก

ซึ่งจากการที่ราคาน้ำมันผันผวนไม่แน่นอนและมีราคาสูงขึ้น ประกอบกับความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งรัฐบาลของไทยได้พยายามนำนโยบายและมาตรการต่าง ๆ มาใช้เพื่อแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น

ในช่วงปี พ.ศ.2516 ถึง พ.ศ.2517 รัฐบาลสมัยนายสัญญา ธรรมศักดิ์ แก้ไขปัญหาโดยการออกมาตรการประหยัดพลังงาน โดยมุ่งเน้นให้ประหยัดไฟฟ้าเพื่อลดการใช้น้ำมันเตา แต่ยังคงประสบปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำมันดีเซล รัฐบาลประกาศจะขึ้นราคาน้ำมันและเก็บภาษีเพิ่มขึ้น นโยบายดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนจนทำให้รัฐบาลต้องประกาศลาออก

ต่อมาระหว่างปี 2523 ถึง 2531 รัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ มีนโยบายตรึงราคาน้ำมันขายปลีกภายในประเทศเพื่อไม่ให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น โดยจ่ายเงินชดเชยให้แก่โรงกลั่นน้ำมันประมาณ ปีละ 3,000 ล้านบาท ทำให้ประชาชนพอใจกับนโยบายการชดเชยราคาน้ำมันของรัฐบาล แต่ส่งผลเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ

ปี พ.ศ.2534 รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต้องการให้มีการแข่งขันเสรีในตลาดการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากเดิมกลุ่มผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ภายในประเทศ (Major oil) จำนวน 4 บริษัท ได้แก่ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) เซลล์ เอสโซ่ และคาลเท็กซ์ รัฐบาลประกาศใช้นโยบายระบบราคาน้ำมัน “กึ่งลอยตัว” (Semi Float) โดยกำหนดให้คณะกรรมการปิโตรเลียม ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายและพลังงานแห่งชาติ มีอำนาจเข้าไปกำหนดราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผลิตภายในประเทศ และน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้ามาตลอดจนกำหนดค่าขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงเท่าที่จำเป็น จากการประกาศใช้นโยบายระบบราคาน้ำมัน “กึ่งลอยตัว” ทำให้ผู้ค้าน้ำมันและผู้ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงปรับตัวกับสภาพราคาน้ำมันในระบบนี้ได้รวดเร็วมาก ในขณะนั้นเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นเสถียรภาพของราคาน้ำมันเริ่มทรงตัวประกอบกับการแข่งขันด้านการตลาดของผู้ค้าน้ำมันภายในประเทศเป็นไปด้วยดี เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนผู้บริโภคและทำให้สภาพของราคาน้ำมันภายในประเทศ มีความพร้อมที่ผู้ประกอบการจะดูแลตนเองได้โดยที่รัฐบาลไม่ต้องเข้าไปแทรกแซง

รัฐบาลในสมัยของนายอานันท์ ปันยารชุน ได้ประกาศใช้ระบบราคาน้ำมันเชื้อเพลิง “ลอยตัวเต็มที” โดยยกเลิกการควบคุมราคาขายส่งน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูปทั้งที่กลั่นได้เองในประเทศและนำเข้ามาจากต่างประเทศ และกำหนดอัตราเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นอัตราคงที่ แต่รัฐบาลจะเข้ามากำหนดหรือแทรกแซงราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเฉพาะกรณีที่เป็นเท่านั้น นโยบายนี้นับว่าประสบผลสำเร็จ ทำให้มีผู้ค้าน้ำมันรายใหม่เข้ามาร่วมทำธุรกิจ โดยเฉพาะบริษัท

ต่างชาติและบริษัทน้ำมันภายในประเทศ ภายใต้เครื่องหมายการค้าใหม่ ๆ เข้ามาลงทุนมากขึ้น จากนโยบายการค้าน้ำมันแบบลอยตัว แต่เมื่อเกิดการแข่งขันสูงขึ้น จึงทำให้ผู้ค้าน้ำมันกลุ่ม (Major oil) หันไปหาวิธีการลดต้นทุนทุกรูปแบบ เช่น การหาน้ำมันนอกระบบเข้ามาแทรกแซงในตลาด การหลีกเลี่ยงภาษี หรือการฉ้อฉลการขอกินภาษี

ปี พ.ศ.2541 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ราคาน้ำมันในตลาดโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ทำให้ประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ของโลกต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งต้นปี 2542 กลุ่มโอเปคหรือผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ของโลก รวมตัวกับประเทศอื่นนอกกลุ่มโอเปคส่งน้ำมันเป็นสินค้าออก จำกัดปริมาณการผลิตทำให้ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ช่วงต้นปี 2543 สมัยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นกว่าสองเท่า อีกทั้งเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวขึ้น ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลให้สถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกตึงตัว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวประเทศไทยประสบกับการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินแบบลอยตัว ทำให้ในปลายปี 2543 ราคาน้ำมันขายปลีกภายในประเทศต้องปรับตัวตามอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราและสูงขึ้นกว่าเท่าตัว ภาคธุรกิจและการประกอบกิจการของประชาชนได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง จนมีการเสนอให้ลดภาษีสรรพสามิตสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงลง แต่ภาครัฐตัดสินใจไม่ลดภาษีสรรพสามิต เนื่องจากส่งผลกระทบต่อรายได้ของประเทศ และดุลบัญชีเดินสะพัดที่รัฐบาลต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund (IMF))

ปี 2546 รัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร กลุ่มประเทศโอเปคหรือผู้ส่งออกน้ำมันเป็นสินค้าออกรวมตัวกันลดปริมาณการผลิต ประกอบกับปัญหาสงครามของประเทศอิรักซึ่งเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ ส่งออกน้ำมันดิบได้น้อยลงจึงทำให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว มีนโยบายแก้ไขปัญหานี้โดยนำเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาชดเชยราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลเพื่อช่วยเหลือประชาชน รัฐบาลจึงตัดสินใจปล่อยราคาน้ำมันเบนซินลอยตัว แต่ยังคงชดเชยราคาน้ำมันดีเซลอยู่ แต่ปัญหาที่รัฐบาลใช้เงินกองทุนชดเชยเพียงราคาน้ำมันถึงลิตรละ 6 บาท ทำให้สภาพคล่องของเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงติดลบเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ถึงเกือบ 100,000 ล้านบาท รัฐบาลจึงได้ปล่อยราคาน้ำมันดีเซลลอยตัวตามราคาตลาดโลก

ปี 2548–2549 กลุ่มประเทศโอเปครวมตัวกันลดกำลังการผลิตและส่งออก ประกอบกับสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ได้เข้าควบคุมกิจการน้ำมันของประเทศอิรักซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันเป็นอันดับสามของโลก ทำให้สหรัฐอเมริกาครองตลาดน้ำมันเชื้อเพลิงรายใหญ่ของโลกมี

อำนาจการต่อรองกับผู้ค้ากลุ่มประเทศโอเปค มีการใช้กลไกตลาดเพื่อให้เกิดความต้องการ Demand เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าสองเท่าตัวในช่วงระยะเวลาไม่ถึงสองปี และมีแนวโน้มราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันนโยบายการค้าน้ำมันแบบลอยตัว รัฐบาลเข้าแทรกแซงเฉพาะเท่าที่จำเป็นซึ่งมีส่วนสร้างเสริมทางอ้อมให้มีธุรกิจค้าน้ำมันเชื้อเพลิงนอกระบบเข้ามาเอาเปรียบทางการค้ากับผู้ค้าที่สุจริตในระบบ เนื่องจากระบบการค้าแบบเสรีมีผู้ประกอบการธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ย่อมต้องมีการแข่งขันกันทุกวิถีทาง บริษัทค้าน้ำมันรายใหม่ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนผู้บริโภคจึงต้องแข่งขันกับผู้ค้าน้ำมันกลุ่ม (Major oil) จึงหันไปหาวิธีการลดต้นทุนทุกรูปแบบ เช่นการหาน้ำมันนอกระบบเข้ามาแทรกแซงในตลาด การหลีกเลี่ยงภาษี หรือการขอลดการขอคืนภาษี การลดต้นทุนโดยการเอาเปรียบผู้ค้าที่สุจริตและผู้บริโภค

จะเห็นได้ว่าเมื่อความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นประกอบกับปัจจุบันมีการแข่งขันกันมากขึ้นในทุกกิจกรรม ผู้ประกอบการต้องพยายามเอาตัวรอด โดยวิธีทุจริตเพื่อลดต้นทุนการประกอบกิจการและการเอาเปรียบทางการค้าระบบเสรี วิธีหนึ่งที่ผู้ประกอบการนำมาใช้คือการแสวงหาแหล่งน้ำมันเชื้อเพลิงนอกระบบราคาถูกมาแทรกแซงกับน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาด เช่น การหลีกเลี่ยงภาษีนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง การจัดเก็บภาษีไม่ครบถ้วน การขอลดในการขอคืนภาษี ฯลฯ ทำให้รัฐสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้ไม่น้อยกว่า 6,000 ล้านบาท/ปี ในปัจจุบันจากสภาพการณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ โดยพัฒนาขยายรูปแบบการกระทำผิดจากเดิม มีการลักลอบนำน้ำมันเชื้อเพลิงจากประเทศสิงคโปร์ซึ่งมีราคาถูก โดยเรือบรรทุกน้ำมันขนาดใหญ่ เข้ามาจำหน่ายให้กับเรือประมงในน่านน้ำไทย และบางส่วนลักลอบนำน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้นฝั่ง เพิ่มเติมรูปแบบเป็นการขอลดภาษีการส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิง โดยไม่มีการส่งออกจริง การนำน้ำมันเชื้อเพลิงออกจากคลังและโรงกลั่นโดยไม่เสียภาษีตามจริง และการนำสารละลายไฮโดรคาร์บอน (Solvent) ที่ได้รับการยกเว้นภาษีไปปลอมปนกับน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้น้ำมันมีคุณภาพต่ำ ทำความเสียหายต่อเครื่องยนต์ และก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม อีกสาเหตุหนึ่งที่น่าสนใจและมักพบเสมอคือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำผิดดังกล่าวและส่วนมากจะทำงานเป็นขบวนการ มีกลุ่มนายทุนผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองระดับสูงอยู่เบื้องหลัง เข้ามาช่วยเหลือทำธุรกิจผิดกฎหมายอย่างเป็นระบบและกว้างขวาง มีเครือข่ายที่ครอบคลุมพื้นที่หลายส่วนของประเทศ

อย่างไรก็ตามยังคงไม่มีความชัดเจนในผลสรุปว่าสาเหตุหลักของการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเกิดจากสาเหตุใด แต่มีแนวโน้มที่น่าจะสูงขึ้น เนื่องจากน่าเชื่อว่าเมื่อมีการ

กระทำผิดแต่ละครั้ง ผู้กระทำผิดยอมได้ประโยชน์และผลตอบแทนที่สูง ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายในด้านรายได้จากภาษีของรัฐ และยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ ผู้ประกอบการทั่วไป ซึ่งความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงนี้เริ่มมีความชัดเจนต่อสาธารณชนขึ้นเรื่อย ๆ จนในปัจจุบันได้ยกระดับการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็น “อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจ”

จากผลกระทบความเสียหายดังกล่าว ภาคเอกชนโดยกลุ่มผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ (Major Oil) ได้ผลักดันให้รัฐมีนโยบายในการป้องกันและปราบปรามอย่างเป็นรูปธรรม ที่พบเห็น ชัดเจนเริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2538 สมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการตั้งหน่วยงาน เฉพาะกิจ โดยให้กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่ รับผิดชอบ ระยะเวลาได้เงินงบประมาณสนับสนุนจากผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ (Major Oil) และตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 รัฐบาลได้จัดเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาสนับสนุนภารกิจป้องกันปราบปรามของ หน่วยงานเฉพาะกิจ จนกระทั่ง ปี พ.ศ.2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติตั้งคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม (คปปป.) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวง พลังงาน เป็นประธานคณะกรรมการ มีสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน วางบทบาทเป็นหน่วยงานหลัก และมีหน่วยงานผู้ปฏิบัติหลัก เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมศุลกากร กรมสรรพสามิต กรมธุรกิจพลังงาน ฯลฯ มีหน่วยงานสนับสนุน เช่น กรมการขนส่ง ทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมสรรพากร สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม กรมโรงงาน อุตสาหกรรม อัยการสูงสุด และบริษัทการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น การปฏิบัติภารกิจรัฐบาลจัดเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมาสนับสนุนงบประมาณการป้องกัน ปราบปราม ต่อมาปี พ.ศ.2546 ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้นำเงินกองทุนน้ำมัน เชื้อเพลิงไปชดเชยราคาน้ำมันจนทำให้ยอดหนี้ติดลบเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดสภาพคล่องที่จะ สนับสนุนงบประมาณด้านป้องกันปราบปราม จึงปรับเปลี่ยนเป็นการเบิกจ่ายงบประมาณด้าน ป้องกันปราบปรามจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเบิกจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน และมีเงินจาก กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นงบประมาณสนับสนุน มีการปรับปรุงหน่วยงานเฉพาะกิจให้ขึ้นตรงกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อสามารถเบิกจ่ายงบประมาณไปสู่ผู้ปฏิบัติในระดับสถานีตำรวจ ซึ่ง ตั้งแต่มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจขึ้นมารับผิดชอบด้านการป้องกันปราบปรามเพียงหน่วยงาน เดียว มักจะพบปัญหาที่ขาดข้อมูลราชการของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการประกอบ ธุรกิจของภาคเอกชน หรือบางกรณีมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบทุจริต พยายามปกปิด ข้อมูล หรือมีส่วนรู้เห็นเป็นใจ ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของ

รัฐปกปิดนั้นได้ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการป้องกันปราบปราม จากสถานภาพและบทบาทของแต่ละหน่วยงาน พบว่า เป็นการปฏิบัติงานคนละช่วง ขาดการประสานงานแลกเปลี่ยนประสานข้อมูล ขาดการปราบปรามอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญที่การป้องกันปราบปรามไม่สัมฤทธิ์ผลเกิดมาจากหลาย ๆ สาเหตุ อีกทั้งผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อจำกัดด้านขอบเขตและอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงาน ตลอดจนข้อจำกัดของกำลังเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ งบประมาณ ฐานข้อมูลปฏิบัติการร่วม (Computerized) และการประสานการปฏิบัติและข้อมูลในภาพรวม ซึ่งสรุปได้ต่อไปนี้

1. อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานมีอำนาจเฉพาะ ตามกฎหมายที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น แต่การกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงมีรูปแบบการกระทำ ความผิดที่ต่อเนื่อง เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายฉบับ หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงหน่วยเดียว ไม่สามารถป้องกันปราบปรามหรือหยุดยั้งการกระทำผิดได้อย่างสัมฤทธิ์ผล ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการป้องกันปราบปราม

2. ปัญหาการติดต่อ (Contact-point) การประสานงานและการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Co-ordinate) และการปฏิบัติการร่วม (Co-operate) รวมทั้งการจัดระบบเครือข่ายตรวจสอบอัตโนมัติที่ทันสมัย (Computerized) ในระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากแต่ละหน่วยงานจะมีข้อมูลหลักเฉพาะหน่วยงานของตน ไม่ปรากฏว่ามีการนำข้อมูลของแต่ละหน่วยงานมาตรวจสอบเปรียบเทียบกัน

จากการติดตามประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวในโครงสร้างการจัดองค์กรการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงหลายช่วงตอนที่ผ่านมา พบว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้พิสูจน์ทราบจนมีการจับกุมได้ ผู้กระทำผิดก็จะพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการกระทำผิด ทั้งในขั้นตอน รายละเอียด โดยเทคนิควิธี ความรู้เฉพาะที่มีอยู่ในอาชีพและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามสถานการณ์เฉพาะของตลาดค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและมีแนวโน้มที่จะพัฒนารูปแบบการกระทำผิดไปเรื่อย ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกจับกุมปราบปราม

เมื่อพิจารณานโยบายการป้องกันและปราบปรามความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผ่านมา รัฐได้พยายามแก้ไขที่ต้นเหตุของปัญหาโดยใช้วิธีป้องกันมิให้มีการกระทำ ความผิดเกิดขึ้น ดีกว่าที่จะให้ความผิดเกิดขึ้นแล้วจึงดำเนินการป้องกันปราบปราม เช่น การจัดให้มีโครงการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ชาวประมงในเขตต่อเนื่องของราชอาณาจักรไทย โดยจัดให้มีน้ำมันยกเว้นภาษีสรรพากร (ภาษีมูลค่าเพิ่ม) ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต และเงินนำเข้า

กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้ น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาถูกลงใกล้เคียงกับน้ำมันล็กกลอบหนี่ภาชีในทะเล เพื่อลดมูลเหตุจูงใจจากผลประโยชน์จากส่วนต่างของภาชี การกำหนดให้ผู้ใช้สารละลายไฮโดรคาร์บอน (Solvent) ในภาคอุตสาหกรรม ต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตจากทางราชการ และต้องแสดงบัญชีการผลิต การใช้ และผลิตภัณฑ์สุดท้าย เพื่อป้องกันการลักลอบนำสารละลายไฮโดรคาร์บอน (Solvent) ไปปลอมปนกับน้ำมันเชื้อเพลิง ฯลฯ แต่การดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ หน่วยงาน ถ้าเพียงหน่วยงานเดียวไม่สามารถทำให้สัมฤทธิ์ผลได้ แม้มาตรการป้องกันดังกล่าว รัฐกระทำได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ไม่ครอบคลุมรูปแบบการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้ทุกลักษณะ ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการปราบปรามควบคู่ไปด้วย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาการพัฒนา รูปแบบการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงควบคู่ไปกับการจัดหารูปแบบของการจัดองค์กรและมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสม ทั้งในสถานการณ์ทั่วไปและสถานการณ์เฉพาะ เพื่อจะสามารถบูรณาการการปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงและการบีโตรเลียมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการต่อไป

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

จากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีขยายตัวอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม การก่ออาชญากรรมนั้นมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ในสภาพสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้ามากเพียงใด ปัญหาอาชญากรรมก็ย่อมจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การรักษาผลประโยชน์รายได้ของรัฐด้านภาษีส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เหมาะสม แต่จากการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าไม่สามารถควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รัฐมีความจำเป็นต้องมีรายได้เพิ่มขึ้น การป้องกันปราบปรามที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้รัฐจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานที่เป็นเอกภาพในการป้องกันปราบปราม การจัด

รูปองค์กรในการป้องกันปราบปรามในอดีตไม่สามารถหยุดยั้งปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงได้ รัฐต้องสูญเสียรายได้จากภาษีจำนวนมาก ทั้งไม่สามารถหยุดยั้งความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ประชาชนผู้บริโภค และผู้ประกอบการธุรกิจที่สุจริตทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดที่จำเป็นต้องแสวงหารูปแบบขององค์กรป้องกันปราบปรามและมาตรการในการบริหารจัดการที่เหมาะสม และศึกษาถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพื่อกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติ การประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหยุดยั้งการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงทุกรูปแบบอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาสภาพปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รูปแบบ และวิวัฒนาการการกระทำความผิด
2. ศึกษาทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงที่เหมาะสมและทันสมัยต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน
3. เพื่อเสนอมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ ได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รูปแบบ และวิวัฒนาการการกระทำความผิด รวมทั้งแนวทางในการจัดองค์กรและมาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ส่งผลเสียหายต่อรัฐและสังคมโดยรวมในอนาคต ทั้งนี้ โดยการค้นคว้าจากเอกสารผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีมุ่งศึกษาเฉพาะนโยบายและมาตรการของรัฐในอดีตที่ผ่านมา และการจัดรูปองค์กรในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในอดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าจะสามารถป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจนี้ได้อย่างไร เพื่อหาแนวทางหรือมาตรการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ ทั้งด้านการป้องกันปราบปรามและการควบคุมตรวจสอบให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปในอนาคต

นิยามศัพท์ในการศึกษา

ทัศนะ หมายถึง ความเห็นของผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปราม หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

การป้องกันปราบปรามการกระทำผิด หมายถึง แนวทางและมาตรการของรัฐในการจัดองค์กร รวมทั้งนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

การกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง หมายถึง ความผิดเกี่ยวกับภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงทุกประเภท (น้ำมันเถื่อน) การปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง การเอาเปรียบทางการค้าเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง การเอาเปรียบผู้บริโภคเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิงที่ฉ้อฉลในขบวนการผลิต เพื่อเอาเปรียบผู้บริโภคและผู้ประกอบการค้าที่สุจริต เช่น การลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงจากต่างประเทศโดยหลีกเลี่ยงภาษี การปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ได้รับการยกเว้นภาษีในสถานะวัตถุดิบ การจัดทำเอกสารพิธีการส่งออกส่งออกน้ำมันเชื้อเพลิงไปนอกราชอาณาจักรอันเป็นเท็จ แล้วมาขอคืนภาษีโดยมิชอบ เป็นต้น ก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอื่น ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รู้ถึงสภาพปัญหา รูปแบบ และวิวัฒนาการการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงในปัจจุบันและในอนาคต
2. ทราบทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปราม

3. นำทัศนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง มาแสวงหามาตรการที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงต่อไป